

THE EUROPEAN DISCOVERY OF CHINA POMPEU FABRA UNIVERSITY BARCELONA

MATTEO RICCI I LA MISSIÓ JESUÏTA LES CRÍTQUES OBSERVACIONS DE RICCI SOBRE LA XINA

La identificació de Ricci amb el rerefons filosòfic erudit li va fer sentir uns forts sentiments antibudistes, una posició molt habitual al món dels erudits. Ricci es va decantar pels confucians; en part, perquè necessitava la complicitat dels erudits confucians per complir el seu **projecte d'arribar a la cort. Però també perquè tenia serioses incompatibilitats filosòfiques i teològiques amb el budisme, cosa que no succeïa amb el confucianisme.**

A llarg termini, això va deteriorar **l'acceptació dels jesuïtes per part de la majoria de xinesos. S'ha de recordar que més del 90% dels xinesos vivien al camp, eren pobres i no sentien cap simpatia cap als oficials que només els pressionaven. Els camperols s'identificaven millor amb els cultes budistes i taoistes. Però no era el cas dels jesuïtes, i això va alimentar una forta aversió cap a ells.**

Tot i així, el llibre de Ricci el mostra com un gran coneixedor del budisme; és incomparable amb **els escriptors d'informes ibèrics que el van precedir. Probablement va reunir aquesta informació tan acurada de les cartes dels jesuïtes al Japó.**

El seu interès per les religions xineses també s'observa a les descripcions del taoisme. I el fa identificar la presència de musulmans i jueus a la Xina. Ambdues minories ja s'havien tingut en compte als relats europeus: Dueñas, per exemple, ja els havia esmentat amb cert detall. Però Ricci sabia millor com i quan havien arribat a la Xina, i a quines regions se'ls podia trobar majoritàriament. Fins i tot havia conversat amb alguns oficials menors que eren de fe jueva o musulmana.

A l'edat mitjana, la Xina havia guanyat una gran reputació a Europa de ser el Paradís terrenal. Els famosos llibres de Marco Polo i de Mandeville la presentaven com la llum d'Orient: una rica civilització urbana amb una població pacífica i treballadora governada per un rei magnànim i il·lustrat. Els primers relats europeus, especialment el de Mendoza, van seguir aquest camí i van passar per alt qualsevol cosa que pogués enterbolir aquesta visió utòpica. Mendoza exalta tant la justícia xinesa, en contrast amb la justícia castellana, que la converteix en un model.

L'admiració de Ricci per l'estat xinès és absoluta i sincera. L'enalteix com a model de govern i transmet detalladament les formes administratives i educatives per arribar-hi. Amb aquest ajut, la Xina retindrà la seva aura fins al segle XVIII.

Però el llibre de Ricci també segueix una agenda política. La seva admiració per la civilització xinesa també pretén persuadir els seus superiors i benefactors que la Xina val la pena. Però també ha de convèncer-los de la seva cara fosca, que només el cristianisme podia eradicar. **Això es veu en un capítol titulat "Supersticions i alguns abusos dels xinesos". Aquesta és la part del llibre de Ricci més censurada i retallada per les tisores de Trigault. Tots aquests paràgrafs van ser desats als Arxius de la Companyia de Jesús i no van ser publicats fins al segle XX. Tot i això, no van enfosquir la visió europea de la Xina.**

Només una petita part va ser conservada per Trigault: on Ricci afirma que "els astròlegs, àugurs, endevins i impostors són a tot arreu. Barris, botigues, cases i carrers n'estan plens". I aleshores Ricci denuncia en uns extensos paràgrafs tots els vicis xinesos.

Primer de tot, relaciona la poligàmia amb l'estil de vida sensual que indueix els joves adolescents a anar amb dones. A més, Ricci denuncia que hi ha molta prostitució: afirma que només a Beijing hi ha quaranta-cinc mil prostitutes oferint els seus serveis. Això marca una diferència amb Mendoza, que només esmenta la prostitució per meravellar-se de tan ben organitzada com està a la Xina.

Després ve la sodomia, amb els nens sistemàticament implicats. Ricci coneix els escriptors portuguesos, i tant Pereira com Gaspar da Cruz van clamar-ne el rebuig i la seva envers aquest pecat tan terrible. Mendoza, com vam veure, va callar per raons polítiques, per evitar donar arguments per a la conquesta de la Xina.

L'homosexualitat no era il·legal a la Xina Ming i fins i tot es practicava ocasionalment entre homes heterossexuals. Però la percepció de Ricci que era tan generalitzada encaixa amb el que havia vist als sofisticats cercles literaris urbans de Nanjing i de Beijing, on l'homosexualitat era una pràctica comuna.

Ricci també denuncia l'esclavitud de nens petits i la venda de dones, i també l'infanticidi, especialment, de nenes acabades de néixer. I finalment atribueix l'alta xifra de suïcidis a tots aquests vicis.

Els eunucs també l'enfurismen, com també la castració de nens petits per les seves pròpies famílies. Ricci proclama la seva aversió cap al col·lectiu altament influent dels eunucs, qualificant-los d'idiotes, bàrbars i cruels. També s'indigna amb els abusos que els alts magistrats infligeixen als seus subordinats, fuetejant-los constantment. També rebutja les falses cortesies que fan a tothom sospitosos d'hipocresia.

Però tots aquests paràgrafs sobre la cara fosca de la societat urbana xinesa van ser suprimits per Trigault, i tampoc es troben als altres relats de jesuïtes del segle XVII a la Xina.

Dos segles després, molts detalls enriquiran la percepció europea de la Xina. Però cap alterarà l'estatus de país model que la Xina havia guanyat a Occident.